

Вісник

2016

№ 1-2 (20)

ЛЮТИЙ

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

тема:

План-графік
з підвищення
кваліфікації
адвокатів
на 2016 рік

с. 3

**Звітна
конференція
НААУ**
«Нова
українська
адвокатура —
рух вперед»

с. 6

**Звіти
комітетів
НААУ** стосовно
діяльності
за 2015 рік

с. 8

**Науковий
висновок
НААУ** стосовно
внесення змін
до Конституції
України щодо
правосуддя

с. 16

КРУГЛИЙ СТІЛ

«АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ»

Ірина Василик, керівник Центру досліджень адвокатури і права НААУ, к. і. н., доцент

Круглий стіл «Адвокатура України: історія та сучасність» на пошану адвоката, президента Української Народної Республіки в екзилі Степана Порфировича Витвицького відбувся у Львівському національному університеті ім. Івана Франка 24 листопада 2015 року. Ініціатором та організатором заходу виступив Науково-методичний Центр досліджень адвокатури і права Національної асоціації адвокатів України, співорганізаторами стали Інститут українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України та Львівський національний університет ім. Івана Франка.

З часу створення Національної асоціації адвокатів України це перша робоча зустріч провідних науковців, істориків та юристів, адвокатів, які займаються дослідженням історії адвокатури. Відзначено, що ця тематика є цікавою та актуальною для наукової спільноти, оскільки подано більше 50 заявок та тез доповідей науковців з Кракова, Львова, Тернополя, Чернівців, Івано-Франківська, Києва, Харкова, Ужгорода, які представляють **20 інституцій**, зокрема: Ягеллонський університет (відділ права та адміністрації), Львівський національний університет ім. Івана Франка (юридичний факультет), Інститут українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, Інститут історії України НАН України, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Центр українознавства, юридичний факультет ПВНЗ «Європейський Університет» (м. Київ), Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності ім. академіка В. В. Сташиса НАПрН України (м. Харків), Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, Національний університет «Львівська політехніка», Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Національний університет державної податкової служби України, Інститут кримінально-виконавчої служ-

би Національної академії внутрішніх справ (м. Київ), Ужгородський національний університет, Львівський державний університет внутрішніх справ, Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Відокремлений підрозділ «Бережанський агротехнічний інститут», Кременецька педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, Галицький коледж ім. В'ячеслава Чорновола (м. Тернопіль), Державний історико-архітектурний заповідник в м. Бережани (Тернопільська обл.), Національний історико-меморіальний заповідник «Биківнянські могили» (м. Київ). Участь у обговоренні також взяли представники із Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, Львівського державного університету внутрішніх справ МВС України, Львівського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», кафедри гуманітарних дисциплін Львівського державного університету фізичної культури, адвокати — представники Львівської області у Раді адвокатів України та представники Львівської ради адвокатів.

У роботі круглого столу НААУ представляли Заступник Голови Ради адвокатів України Національної асоціації адвокатів України **Валентин Гвоздій**

та керівник Центру досліджень адвокатури і права **Ірина Василик**.

Валентин Гвоздій наголосив на необхідності досліджень історії адвокатури, оскільки збудувати нову, європейську адвокатуру неможливо без історичного досвіду минулих поколінь. Тому важливою є співпраця з науковими інституціями для розробки цих проблем і з навчальними закладами для їхнього впровадження. Заступник Голови розповів про діяльність НААУ у цьому напрямку, досвід організації органів адвокатського самоврядування інших країн, в тому числі й наукових установ при них, зокрема Польщі, Німеччини, США, і залучення цього досвіду для розвитку української адвокатури.

У своєму виступі керівник Центру досліджень адвокатури і права **Ірина Василик** підкреслила, що у 2014 році виповнилося 130 років від дня народження адвоката, президента УНР в екзилі Степана Витвицького, проте жодних урочистостей із цього приводу не було. В 2015 році були 50-ті роковини з часу його смерті, і НААУ цим заходом вшановує пам'ять провідного адвоката, політика і президента Української Народної Республіки. Доповідач назвала основні напрацювання Центру досліджень адвокатури і права НААУ та окреслила основні наукові напрямки історії, які ще потребують системного дослідження й аналізу. Зокрема, доповідач підкреслила здобутки Центру. Беззаперечною новизною становлять дослідження про адвокатські династії Волині XVI — XVIII ст., встановлені на основі актових книг Волинського воєводства; архієрейські та монастирські стряпчі XVIII ст., зокрема адвокатів — настоятелів монастирів, в тому числі Києво-Печерської Лаври. Зроблено низку наукових публікацій про «адвокатську добу» кінця XIX — початку XX ст., у яких показано внесок адвокатів у національне відродження та державне будівництво, вперше введено цей термін у монографічні видання з українознавства; показано колективний портрет львівської адвокатури австрійського періоду та діяльність Союзу Українських Адвокатів у міжвоєнний час. Вперше здійснено аналіз становища чернівецької адвокатури у габсбурзький та румунський періоди; описано становлення і розвиток адвокатури Харківщини. Видано окремий біографічний альбом «Адвокати і правники — діячі Легіону Українських січових стрільців», у якому показано життєвий шлях більше 60 адвокатів і правників, що належали до військової еліти на початку XX ст.

І. Василик поінформувала, що Центром досліджень адвокатури і права НААУ розпочато розробку низки досліджень, зокрема таких тем, як розстріляна і репресована адвокатура (ідеться про адвокатів, які були розстріляні і репресовані сталінським режимом і поховані у Биківнянському лісі); діяльність адвокатів у військових об'єднаннях; роль адвокатів в УВО-ОУН; історія регіональної адвокатури різних регіонів та окремі дослідження про життя і діяльність провідних адвокатів, які зробили вагомий внесок в українське національне відродження, державне будівництво та в розвиток адвокатури. Варто підкреслити, що Центром розроблено Робочу навчальну програму з дисципліни «Історія адвокатури України», яку Центр пропонує вузам для впровадження у навчальний процес.

У роботі круглого столу взяли участь провідні науковці і дослідники нових напрямків історії адвокатури. Так, цікавою і дещо критичною була доповідь адвоката **Михайла Петріва**, який одним із перших в Україні почав займатися дослідженнями з історії адвокатури України, є автором низки книг. Доповідач, крім своєї основної теми про діяльність адвоката-філателіста Івана Чернявського, охарактеризував деякі джерела для дослідження адвокатури регіонів і персоналій, а також наголосив на тому, що праці і книги з історії адвокатури, видані НААУ, повинні публікуватися також і в англійській версії, таким чином про них зможе дізнатися більше коло читачів і науковців за кордоном. Результатом круглого столу стало підписання меморандумів про співробітництво між Національною асоціацією адвокатів України та Львівським національним університетом ім. Івана Франка та між НААУ і Інститутом українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України.

Проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань і розвитку Львівського національного університету ім. Івана Франка, кандидат історичних наук, доцент **Мар'ян Лозинський** наголосив на продовженні конструктивної співпраці з Національною асоціацією адвокатів України, особливо у питаннях стажування студентів, впровадження нових дисциплін по адвокатурі та її історії у навчальний план юридичного факультету, та схвально прийняв пропозицію НААУ про відкриття в університеті аудиторії імені провідного адвоката.

Директор Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України, професор, доктор історичних наук **Микола Литвин** підкреслив давню співпрацю

у рамках проекту «Історія адвокатури України», який реалізовує НААУ. Цю співпрацю потрібно розширювати і систематизувати. Інститут має свої напрацювання у цьому напрямку, є захищені кандидатські дисертації про громадсько-політичну діяльність деяких адвокатів, однак їхня професійна адвокатська діяльність ще не ставала об'єктом наукових досліджень. Тому результатом наукової співпраці між НААУ та Інститутом

повинні стати такі наукові дослідження і монографії.

Підбиваючи підсумок круглого столу, усі учасники шляхом відкритого голосування одноголосним рішенням прийняли ухвалу круглого столу, у якій закладаються важливі підвалини для подальшого розвитку не тільки історії, а й адвокатури в цілому, пропонуються важливі проекти для реалізації спільної співпраці. *Ухвала додається.*

УХВАЛА
Всеукраїнського круглого столу
«Адвокатура України: історія та сучасність»
на пошану адвоката, президента Української Народної Республіки в екзилі
Степана Порфировича Витвицького
24 листопада 2015 р., м. Львів

Учасники Всеукраїнського круглого столу відзначають значний інтерес науковців різних регіонів нашої держави до питань історії адвокатури. Подані на круглий стіл тези, достовірність основних положень і висновків яких забезпечена завдяки застосуванню сучасних методологічних підходів, залученню достатньої кількості джерел, критичному осмисленню доробку попередників, містять маловідомі факти, які стосуються проблем організації та функціонування адвокатури на українських землях в історичній ретроспективі.

Водночас даний науковий напрям ще недостатньо досліджений сучасними українськими та закордонними істориками, правниками, політологами — в історії адвокатури залишається багато «білих плям», історіографічних лакун, заповнення яких потребує значних зусиль не тільки окремих науковців, але і наукових інституцій.

Вивчення досвіду адвокатів минулих поколінь матиме практичне застосування при: підготовці навчальних посібників, навчально-методичних видань та спецкурсів з історії України; розробці навчальних предметів та викладанні дисциплін з адвокатури, історії адвокатури, підготовці кандидатів до адвокатури (при складанні кваліфікаційного іспиту).

Учасники Всеукраїнського круглого столу

УХВАЛИЛИ:

1. Рекомендувати опублікувати матеріали круглого столу, апробовані теми ширше висвітлити у другому томі нарисів з історії адвокатури.
2. Поглибити дослідження з історії адвокатури і права України у започаткованих напрямках та розвивати нові (історія адвокатури польсько-литовського періоду, Гетьманщини, міжвоєнного та радянського періодів).
3. Рекомендувати Центру досліджень адвокатури і права Національної асоціації адвокатів проводити періодичну апробацію результатів дослідницької роботи шляхом проведення наукових заходів у форматі круглих столів, виставок, конференцій тощо.
4. Ініціювати наукові конкурси серед студентів, аспірантів та фахових науковців з історії адвокатури і права.
5. Рекомендувати звернутися до архівів, бібліотек, музеїв та українських інституцій за кордоном з проханням надати необхідну інформацію про джерела з історії адвокатури України, а також матеріали і артефакти для музею адвокатури і права НААУ.
6. Задля ознайомлення із матеріалами та напрацюваннями Центру рекомендувати започаткувати формування он-лайн виставки з історії адвокатури і права.
7. Розпочати роботу із аплікантами (стажистами), які готуються вступити до лав адвокатури шляхом проведення різноманітних конкурсів (з ораторського мистецтва, знань історії адвокатури тощо), можцям пропонувати бонусну систему при складанні кваліфікаційного іспиту.
8. Рекомендувати Центру досліджень адвокатури і права Національної асоціації адвокатів України започаткувати серію видань з адвокатської біографістики, у яких висвітлювати адвокатську, громадсько-політичну, державницьку та культурно-освітню діяльність та наукову спадщину провідних адвокатів, які зробили вагомий внесок в українське національне відродження і державне будівництво, в юриспруденцію в цілому та адвокатську професію зокрема.
9. Рекомендувати Центру досліджень адвокатури і права Національної асоціації адвокатів України публікувати окремі видання з історії адвокатури різних регіонів України, а також книг пам'яті адвокатури, науково-біографічні довідники адвокатів — учасників національно-визвольних змагань 1917 — 1920 рр., наукової спадщини адвокатів, репринтних видань їхніх праць.
10. Рекомендувати Центру досліджень адвокатури і права НААУ розробити курс лекцій з історії адвокатури і практикум з адвокатської діяльності та ініціювати впровадження їх у навчальний процес вищих навчальних закладів України юридичного спрямування.
11. Рекомендувати Національній асоціації адвокатів розпочати роботу щодо увічнення пам'яті адвокатів шляхом встановлення меморіальних дощок, облагородження місць поховань, відкриття аудиторій у вищих навчальних закладах юридичного спрямування імені провідних адвокатів.